

östgötanatur 2

Rosenkällasjön töms på gäddor

Rosenkällasjön torrläggts för svarthakedoppingarnas skull

Nu ska gäddorna bort. Till våren kanske svarthakedoppingarna åter vågar häcka i Rosenkällasjön.

För andra gången sedan starten för cirka tio år sedan har Rosenkällasjön i Tinnerö eklandskap söder om Linköping tömts på vatten för svarthakedoppingarnas skull. Drygt tusen gäddor har håvats upp under de första veckornas elfiske i månadsskiftet oktober-november.

Till en början tog sig Dan Häggberg och hans kolleger runt till fots till mindre diken och vattensamlingar i den tömda sjön för att

Ola Holmgren och Dan Häggberg elfiskar gäddor.

elfiska gäddor. Det djupa krondiket som korsar våtmarkens botten tar de sig däremot an från båt under november. Där förväntas elfisket ge en hel del gäddor.

-- Men vi får nog inte upp några "krokodiler" det fick vi inte heller vid tömningen för tre år sedan, säger Dan Häggberg som var med även då.

De största gäddorna håller sig hittills runt ett kilo, men de flesta är hälften så stora eller mindre. Med en torr oktober är förutsättningarna för att lyckas med elfisket betydligt bättre nu än hösten 2012. Då drogs proppen

ur Rosenkällasjön något senare på året. När tömningen precis hade avslutats kom ett så omfattande novemberregn, värre än på flera decennier, att den tömda sjön snabbt fylldes på med vatten igen. De gäddor som fanns kvar i krondiket spreds åter ut i hela sjön. Att vädret därefter slog om till minus tio grader med isläggning som följd gjorde det praktiskt omöjligt att fortsätta fisket. Trots att drygt tusen gäddor hade hunnit fångas in klarade sig fortfarande en

De flesta gäddor väger mindre än ett halvt kilo.

del fisk kvar i sjön. Och nu tre år senare har de vuxit till sig.

-- I år har vädret verkligen varit på vår sida. Att det inte regnar har stor betydelse för hur vi lyckas med elfisket, säger Dan Häggberg.

Utöver Rosenkällasjön har även den intilliggande Edhagadammen tömts på vatten och cirka 500 gäddor fångats där. Alla gäddor från de båda våtmarkerna släpps levande ut i Smedstadbacken, nedströms Rosenkällasjön.

Åtgärderna utförs på uppdrag av Linköpings kommun och syftet med elfisket är att skapa

bättre förutsättningar för framför allt svarthakedoppingen, som är en kommunal ansvarsart.

När Rosenkällasjön var ny för tio år sedan lockade den till sig flera häckande par. Det fungerade under några år, men sedan har svarthakedoppingarna nobbat sjön. Inga lyckade häckningar har heller noterats efter den första tömningen av sjön, men däremot har andra fågelarter gynnats. Undervattensvegetationen har förbätt-

rats så att Rosenkällasjön nu till och med kan vara landets bästa lokal för den hotade spetsnaten, även det en av Linköpings ansvarsarter. Vattenpest, en amerikansk akvarieväxt som blivit ett gissel i många våtmarker, har minskat rejält. Det har gynnat även hornsäv och smalbladiga natearter. Och dykarskalbagarnas samhällen finns kvar i oförminskade mängder.

-- Det enda vi inte riktigt har koll på är varför svarthakarna inte har kommit tillbaka. Och det är inte så litet irriterande, säger kommunekolog Anders Jörneskog.

Håkan Lättman släpper ned gäddor i transportbehållaren.

Trots att Rosenkällasjön nu har tömts på vatten dröjer sig några svanar fortfarande kvar i våtmarken.

Han hoppas att Linköpings universitet kan hjälpa till att ta reda på vad det är för "fel" på Rosenkällasjön ur svarthakedoppingarnas synvinkel. Det är känt att de undviker fiskrika våtmarker, eftersom gäddor tar deras ungar.

-- Vi har koll på gäddornas negativa inverkan på häckande fåglar liksom den konkurrens om födan som rent generellt finns mellan fågel och fisk. Men sedan verkar det finnas ytterligare en eller flera faktorer som påverkar doppingarnas vilja att häcka här. Vad det är har vi hittills gått bet på att lista ut, säger Anders Jörneskog.

En långsam sänkning av vattenståndet i Rosenkällasjön under hösten gjorde att tusentals rastande gäss upptäckte den här våtmarken. Det gjorde även cirka 300 bläsänder och närmare 150 knölsvanar har noterats liksom ett 30-tal sångsvanar.

-- Det visade sig att gäss, änder och svanar fick lättare att komma åt att beta av undervattensvegetationen med en lägre vattennivå, säger Anders Jörneskog.

Han är också nöjd över att Rosenkällasjön utvecklats till en fågelsjö som drar till sig många olika häckande arter. I år har till exempel rödbena och snatterand fött upp ungar här för

första gången. Mindre strandpipare häckar här och en trana håller revir i sjön. Under juni hördes både trastsångare och småfläckig sumphöna. Och den öronbedövande skrattmåskolonin har i år innehållit minst ett tusen exemplar.

För åtgärderna i Rosenkällasjön och Edhagadammen anlitar Linköpings kommun Peter Gustafssons företag Ekologi.nu, som i sin tur hyr in medhjälpare för elfisket och de röjningar som ska göras i strandkanterna och på de konstgjorda öarna i den stora våtmarken.

Rosenkällasjön...

- återskapades under hösten 2003 och mötte sin första vår 2004.
- första tömningen genomfördes senhösten 2012.
- andra tömningen startade under oktober 2015, men en långsam sänkning av vattenståndet påbörjades redan under september.
- ingår i naturreservatet Tinnerö eklandskap i Linköpings södra utkant.